

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 788/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. T., P., zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 194/2012 z 11. októbra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2012 doručená sťažnosť J. T., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 194/2012 z 11. októbra 2012 (ďalej len „namietané uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako navrhovateľka sa v konaní vedenom Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 94/2010 domáhala proti odporcom zaplataenia peňažného plnenia s príslušenstvom z titulu „*zhodnotenia priestorov pri ukončení nájmu*“. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 25 C 94/2010 z 19. mája 2011 žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na náhradu trov konania. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 17 Co 79/2011 zo 17. októbra 2011 potvrdil výrok rozsudku súdu 1. stupňa vo vzťahu k odporcovi v 2. rade a výrok o zamietnutí žaloby voči odporcovi v 1. rade a súvisiaci výrok o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Potvrdzujúci výrok rozsudku krajského súdu sp. zn. 17 Co 79/2011 zo 17. októbra 2011 napadla sťažovateľka dovolaním z 20. decembra 2011, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd namietaným uznesením tak, že ho odmietol.

Sťažovateľka tvrdí, že *„dovolací súd sa nevyporiadal s mojou námietkou procesného postavenia odporcu v 2. rade... ako aj s mojou námietkou nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia pri zamietavom rozhodnutí v dôsledku nedostatku pasívnej legitímácie odporcu v 2. rade, pretože nadácie ako také sa vyznačujú majetkovým substrátom... súdy sa týmito mojimi námietkami nezaoberali, a fakticky, tak ako som už uviedla, aj dovolací súd arbitrárne uviedol s poukazom, že ide len o hmotnoprávne postavenie účastníka, odporcu v 2. rade... Navyac, dovolací súd v nadväznosti na ust. § 219 ods. 2 OSP neakceptoval judikatúru Ústavného súdu SR, v ktorej sa zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí súdu I. stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008, IV. ÚS 350/2009), pretože I. stupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Zákonodarcom upravenú fakultatívnu možnosť odvolacieho súdu obmedziť sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 OSP), je vždy potrebné v záujme ústavne konformného výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy) aplikovať aj vo svetle judikatúry ústavného súdu a EELSP zaoberajúcej sa právom účastníka súdneho konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu. Ak tak všeobecný súd nepostupoval, jeho rozsudok je*

nevyhnutné považovať za arbitrárny, zjavne neodôvodnený a tým priamo zasahujúci do základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných právo a slobôd. Z uvedeného vyplývalo, že úlohou dovolacieho súdu bolo podľa špecifických okolností konkrétneho prípadu posúdiť, či absencia odôvodnenia tak, ako som ja, sťažovateľka, na ňu poukazovala už v odvolaní, dosahuje takú intenzitu, že ňou bolo zasiahnuté do môjho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

Podaním doručeným ústavnému súdu 25. apríla 2013 sťažovateľka doplnila svoju sťažnosť a okrem iného v ňom uviedla: „Z hľadiska § 43 OSP žaloba má mať také náležitosti, aby mohla byť podkladom pre jednanie vo veci samej. Súd má podľa cit. ust. žalobcu poučiť nielen vo veci správneho označenia účastníkov, a to i vtedy, pokiaľ je žalovaný niekto, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania... Všeobecné súdy sa taktiež nevyporiadali ani s otázkou postúpenia pohľadávky z Ruského klubu 1923 na Nadáciu Ruského klubu 1923 so sídlom v Prešove, ako aj s otázkou singulárnej sukcesie k prechodu všetkých práv a povinností z predchádzajúceho vlastníka na Nadáciu Ruského klubu 1923 v Prešove.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo J. T. garantujúce právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 194/2012 zo dňa 11. 10. 2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 194/2012 zo dňa 11. 10. 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy konania J. T., ktoré je povinný zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľky advokátke JUDr. D. K., P.... vo výške 331,12 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Zo sťažnosti vyplýva, že podľa sťažovateľky došlo výrokom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania k porušeniu jej v sťažnosti označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravuje § 236 a nasl. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“). V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až písmene g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy

neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa

možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Z už uvedeného (pozri najmä časť I tohto uznesenia) vyplýva, že podľa tvrdenia sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo odmietnutím jej dovolania najvyšším súdom. V tejto súvislosti ústavný súd považoval za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej sa okrem iného uvádza:

„Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O. s. p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O. s. p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 O. s. p.). Právnou úpravou dovolania a dovolacieho konania sa v Občianskom súdnom poriadku na jednej strane vytvára priestor na nápravu osobitne vymedzených nesprávností, na druhej strane sa však zamedzuje tomu, aby dovolací súd preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v prípadoch, kde dovolanie nie je prípustné.

Platná právna úprava občianskeho súdneho konania podmieňuje úspech každého dovolania záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následne jeho záverom, že dovolanie je aj opodstatnené. Skôr, než dovolací súd v určitej veci dospeje k záveru, že dovolanie je procesne prípustné, nemôže pristúpiť k vecnému preskúmaniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo toto rozhodnutie vydané. Ak dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne

neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou napadnutého rozhodnutia; keby po stránke vecnej správnosti preskúmal rozhodnutie napadnuté procesné neprípustným dovolaním, porušil by zákon.

V preskúmvanej veci smeruje dovolanie žalobkyne proti (potvrdzujúcemu výroku) rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Prípustnosť dovolania žalobkyne z vyššie uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva - napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O. s. p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O. s. p.) a napadnutým je potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O. s. p.

So zreteľom na to by dovolanie žalobkyne mohlo byť procesné prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O. s. p. O vadu uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O. s. p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesné

neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodíť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľke bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie procesné nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že súdy jej v danej veci znemožnili realizáciu procesných oprávnení, ktoré jej patrili ako účastníčke konania. Dovolaateľka ale svoju argumentáciu o existencii procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O. s. p. nezakladá na tvrdení, že súdy porušili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce procesný postup súdu (procedúru pojednania veci) v občianskom súdnom konaní - netvrdí napríklad, že ju súdy nepredvolali na niektoré pojednávanie, nedoručili jej písomnosť, neumožnili jej vyjadriť sa k veci alebo k dôkazom či výsledkom dokazovania, znemožnili jej vykonať niektorý procesný úkon, nepriznali náležité procesné účinky niektorému z jej úkonov a pod.“

Vo vzťahu k dovolacím námietkam sťažovateľky najvyšší súd ďalej v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol: „Podstatou dovolacích námietok žalobkyne je, že súdy zo svojich skutkových zistení vyvodili vecne nesprávny právny záver, že žalovaný 2/ nie je v danom prípade pasívne vecne legitimovaný [pozn.: pod vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide, a účastník na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom tomu zodpovedajúcej hmotnoprávnej povinnosti]. Z určujúceho - obsahového - hľadiska (viď § 41 ods. 2 O. s. p.) teda z jej strany

nejde o námietku odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f) O. s. p.), ale o námietku inú, ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku správnosti právneho záveru súdov o nedostatku vecnej legitímácie žalovaného 2/ (t. j. vo väzbe na otázku správnosti ich právneho posúdenia), na ktorom v danom prípade založili svoje rozhodnutia o zamietnutí žaloby voči žalovanému 2/.

So zreteľom na uvedenú argumentáciu dovolateľky je potrebné zdôrazniť, že ustanovenie § 237 písm. f) O. s. p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť procesné prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.); nesprávne právne posúdenie veci nie je ale procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď R 54/2012 a tiež mnohé ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011).

Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v preskúmvanej veci je dovolanie žalobkyne procesné neprípustné. So zreteľom na procesnú neprípustnosť podaného dovolania najvyšší súd mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne odmietol (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) bez toho, aby pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia.“

Ústavný súd zdôrazňuje, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie ním označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Z citovaných častí namietaného uznesenia možno vyvodit', že najvyšší súd svoj záver, že dovolanie sťažovateľky v danom prípade nie je prípustné, primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní namietaného uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolacími dôvodmi sťažovateľky a na tomto základe odmietol dovolanie ako neprípustné.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 194/2012 z 11. októbra 2012 je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2013